

การอภิปรายผลการทดลอง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 3 พบว่า มีตัวแปรจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปร พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของเพื่อน ตัวแปรระดับการศึกษา ตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง และตัวแปรพ่อและแม่อยู่ร่วมกัน ที่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มวัยรุ่นชายที่ติดยาเสพติดและกลุ่มวัยรุ่นชายที่ไม่ติดยาเสพติดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้วยอำนาจจำแนกในระดับร้อยละ 82.6 และมีความแม่นยำในการคาดคะเนจำแนกกลุ่มวัยรุ่นชายติดยาเสพติดและกลุ่มวัยรุ่นชายที่ไม่ติดยาเสพติดได้ถูกต้องสูงถึงร้อยละ 94.6 ซึ่งผู้วิจัยได้ อภิปรายผลในแต่ละด้านดังนี้

1. พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของเพื่อน

เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มวัยรุ่นชายที่ติดยาเสพติดและกลุ่มวัยรุ่นชายที่ไม่ติดยาเสพติดได้ดีที่สุดเมื่อเทียบกับตัวแปรอื่นที่นำมาวิเคราะห์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคัลมาตรฐานเท่ากับ 0.857 ($C_i = 0.857$)

การเข้ากลุ่มเพื่อนในระยะวัยรุ่น นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น เด็กจะเลียนแบบและทำตามกลุ่มเพื่อน และใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน ทำให้เวลาที่จะอยู่กับครอบครัวน้อยลงและวัยนี้เป็นวัยที่เปลี่ยนจากวัยเด็กเข้าสู่ผู้ใหญ่ วัยรุ่นจึงมีความวิตกกังวลสูงและไม่มั่นใจในตนเอง แต่เมื่อเข้ากลุ่มเพื่อนจะทำให้เขารู้สึกมั่นใจในตนเองมากขึ้น กลุ่มเพื่อนจะช่วยลดความวิตกกังวลได้อย่างมาก (นันทา ชัยพิชิตพันธ์ ,2541) เนื่องจากจากความรู้สึกของวัยรุ่นกับเพื่อนจะมีความรู้สึกนึกคิดที่เหมือนกัน ทัศนคติคล้ายๆกันสามารถพูดกันรู้เรื่อง แม้กระทั่งเรื่องเล็กๆน้อยๆ จนถึงเรื่องใหญ่ และเมื่อมีเรื่องอะไรสักอย่างจะเล่าให้เพื่อนฟัง ขอความคิดเห็น ขอคำปรึกษา และปรับทุกข์กับเพื่อน มากกว่าจะหันไปหาบิดามารดา เพราะมักคิดว่าบิดามารดาไม่เข้าใจตนเอง หรือพูดกันไม่รู้เรื่อง จึงเห็นได้ว่า วัยรุ่นกับวัยรุ่นมักจะถ่ายทอดความรู้สึก ความ สนใจ ความปรารถนา ให้แก่กันและกัน เนื่องจากไม่มีช่องว่างระหว่างวัย เด็กวัยรุ่นจะรู้สึกว่าการคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมาก ดังนั้น อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนจึงมีความสำคัญต่อพฤติกรรมต่างๆของวัยรุ่นเช่นกัน หากวัยรุ่นคบกับกลุ่มเพื่อนที่มีความประพฤติไม่ดี เช่น หนีโรงเรียน เกเร เสพยาเสพติด ก็จะทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมเช่นนั้นตามไปด้วยเพราะเขาจะเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมและก็มีพฤติกรรมตามกลุ่มนั้น ถ้าไม่มีพฤติกรรมตามเพื่อน เพื่อนก็จะไม่让他เข้ากลุ่มด้วย ซึ่งก็เป็นสาเหตุหนึ่งของการใช้สารเสพติดในวัยรุ่นตอนต้น และจากการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2541) พบว่าเพื่อนเป็นตัวแปรสำคัญที่สุด การถูกเพื่อน

ชักชวนนำไปสู่การติดยาเสพติดแทบทุกราย โดยมีหลายรายที่มีปัญหาครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง หรือขาดความอบอุ่นเป็นพื้นฐานเดิมอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Urberg & Degirmencioğlu (1997) ศึกษาอิทธิพลของเพื่อนสนิทและอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในเรื่องการใช้ บุหรี่และเหล้า โดยศึกษาเด็กอายุ 6-12 ปี และ วัยรุ่นอายุ 13-17 ปี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง เพื่อนสนิทที่มีอิทธิพล ส่วนกลุ่มเพื่อนที่มีการใช้บุหรี่และแอลกอฮอล์ก็มีอิทธิพลอย่างมาก ซึ่งกลุ่ม เพื่อนสามารถทำนาย แนวโน้มที่จะมีการใช้แอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้นได้เป็นอย่างดี ส่วน Averna (2001) พบว่าอิทธิพลของเพื่อนที่สนับสนุนการใช้สารเสพติดจะมีอิทธิพลมากกว่าอิทธิพลของ ครอบครัวที่ใช้สารเป็นอย่างมาก

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ยังมีงานวิจัยในประเทศไทยอีกหลายชิ้นที่สนับสนุน งานวิจัยต่างประเทศ ดังเช่น ผลงานวิจัยของ จารุวรรณ ธรรมวิทย์ (2533) ไพฑูรย์ จัยสิน (2539) ภาวิณี อยู่ประเสริฐ (2540) วันชัย ธรรมกิจการและคณะ (2543) ธนายุส ธนธิตี (2543) ยุกฉวรรณ ประมวลรัฐการ (2535) ไสรัตน์ กลับลีลา (2541) ประภาสี สุขพรรณนีย์ (2536) วารุณี ภูริสินสิทธิ์ (2531) ประภาเพ็ญ สุวรรณและคณะ (2541) ซึ่งจากงานวิจัย พบ ว่าเพื่อนเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นมากที่สุด และโดยทั่วไปผู้ติดยา เสพติดมักจะมีเพื่อนสนิทใช้ยา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ ที่พบว่ากลุ่มวัยรุ่นชายที่ติดยาเสพติดมี เพื่อนที่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดมากถึง 91.5 % ในขณะที่กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นชาย มีเพื่อนที่มี พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดน้อยกว่า คือ มี 3.6 % จะสังเกตว่ากลุ่มวัยรุ่นชายที่ติดยาเสพติดมีเพื่อน ที่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดมากกว่ากลุ่มนักเรียนวัยรุ่นชายร้อยละ 87.9 ซึ่งถนอมรัตน์ ประ สิริทิเมตต์ (2541) พบว่าเพื่อนเป็นปัจจัยแวดล้อม ปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเสพยาบ้าของนัก เรียน และมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดยาถึง 19 เท่า ซึ่งหากจะมีการป้องกันการติดยาเสพติดของ วัยรุ่นในเรื่องเพื่อนก็ควรพยายามห่างไกลจากเพื่อนที่ติดยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sieving & Williams (1998) พบว่า การมีเพื่อนที่ใช้ยาเสพติดในระดับสูง จะสัมพันธ์กับการใช้ แอลกอฮอล์ของเพื่อน และมีการทดลองที่จะหยุดการใช้แอลกอฮอล์ โดยต้องช่วยกันต่อต้านเพื่อน ที่ใช้แอลกอฮอล์ ดังนั้น พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของเพื่อนจึงถือเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์ กับการติดยาเสพติดของวัยรุ่นชายตอนต้นอย่างค่อนข้างชัดเจน

2. ระดับการศึกษา

เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมา ในการเป็นตัวแปรจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มวัย รุ่นชายที่ติดยาเสพติดและกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นชาย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์คานินิคัลมาตรฐานเท่ากับ -0.415 ($C_i = -0.415$)

ระดับการศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับการติดยาเสพติดของกลุ่มวัยรุ่นชายตอนต้น โดยพิจารณาจากแนวคิดที่ว่า การศึกษาช่วยให้มนุษย์เราฉลาดขึ้น มีความรู้ความสามารถสูงขึ้น ตลอดจนถึงมีความคิด วิจยรณญาณการหาเหตุผลต่างๆมาประกอบการตัดสินใจ ในการที่กระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากสมาชิกสังคม ส่วนใหญ่มีการศึกษาดี มีความสามารถในการคิดหาเหตุผลแล้ว ก็สามารถเป็นที่พึ่งของตนเองและกระทำสิ่งต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้ดี นั่นคือ ไม่สร้างปัญหาให้กับตนเองและสังคม(ชาญศักดิ์ จริยวิทยานนท์ ,2536) และยังอาจจะเป็นผู้นำสังคมไปสู่สิ่งที่ดีๆได้ ซึ่งในทางตรงกันข้าม หากสมาชิกสังคมส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำ สังคมจะไม่พัฒนาเท่าที่ควร เพราะ ขาดวิจยรณญาณในการไตร่ตรอง จึงอาจนำไปสู่การติดยาเสพติดนั่นเอง

จึงกล่าวได้ว่า การศึกษาช่วยยกระดับความคิดของคนได้ เป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนให้บุคคลรู้สึกไตร่ตรองสิ่งที่จะทำอย่างรอบคอบขึ้น สามารถใช้ชีวิตอย่างชาญฉลาด ไม่ให้ตกเป็นทาสของยาเสพติด เพราะรู้ว่าผู้ที่ติดยาเสพติดจะเป็นที่รังเกียจของสังคมและตัดความก้าวหน้าของตนเองในทุกๆด้าน

มีงานวิจัยหลายชิ้นที่สนับสนุนงานวิจัยครั้งนี้ เช่น การศึกษาของ Cockett (1971) พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ส่วนใหญ่ออกจากโรงเรียนกลางคัน จะเห็นได้ว่า กลุ่มวัยรุ่นชายที่ติดยาเสพติดจบการศึกษาภาคบังคับเท่านั้น และกำลังเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ก็มีการใช้ยาเสพติดและถูกจับให้มารับการรักษาบำบัดเสียก่อน ทำให้การเรียนจะต้องหยุดชะงัก หรือหมดโอกาสไปอย่างน่าเสียดาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Newcomb และคณะ (Newcomb et al.,2002) ที่พบว่าวัยรุ่นที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน ประสบความล้มเหลวในการเรียน จะเริ่มมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และเริ่มมีการใช้สารเสพติดมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ที่พบว่า กลุ่มวัยรุ่นชายที่ติดยาเสพติด ได้รับการศึกษาโดยเฉลี่ยเทียบได้กับการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในขณะที่กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นชาย ได้รับการศึกษาโดยเฉลี่ย ซึ่งเทียบได้กับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งจะเห็นได้ว่าเยาวชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีแนวโน้มที่ติดยาเสพติดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนวลจันทร์ ทศนชัยกุล (2541) พบว่า ระดับการศึกษาต่ำมีความสัมพันธ์การสูบบุหรี่และยาเสพติดในอัตราที่สูง นอกจากนี้ระดับการศึกษานั้นยังมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญาหรือความสามารถทางปัญญาอีกด้วย ผู้ที่มีการศึกษาสูงย่อมมีโอกาสศึกษาหาความรู้ จากการอ่านหนังสือหรือรับข้อมูลข่าวสารได้มากกว่า ทำให้มีความสามารถในการคิด การจำแนก การประเมินและไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล ซึ่งการเรียนรู้ส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ของตนเองและเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Bandura (1986) ซึ่งกล่าวว่า การที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมได้นั้นจะต้องมีความสามารถทางปัญญา ซึ่งถ้ามีทักษะทางปัญญาและความรู้มาก่อนแล้ว จะทำ

ให้การเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และการที่ได้รับการศึกษาที่มากกว่าย่อมทำให้บุคคลได้เรียนรู้ จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบ และบรรทัดฐานของสังคมอย่างกว้างขวาง และลึกซึ้งมากกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาน้อย เพราะสถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่สำคัญที่ถ่ายทอดวัฒนธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบ ต่างๆ ของสังคมให้แก่สมาชิกของสังคม การศึกษาจะสอนให้รู้จักความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ผิดกับสิ่งที่ถูก ด้วยการปลูกฝังความสำนึกลงในตัวบุคคล ซึ่งแน่นอนหากบุคคลเหล่านั้นได้รับการศึกษา หรือได้รับการปลูกฝังให้เป็นคนที่รู้จักไตร่ตรองก่อนที่จะกระทำการใดลงไป บุคคลเหล่านี้ไม่มีทางที่จะติดยาเสพติดได้อย่างแน่นอน ดังนั้น ระดับการศึกษาเป็นจึงถือเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์กับการติดยาเสพติดของวัยรุ่นชายตอนต้นอย่างค่อนข้างชัดเจน

3. การเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับการติดยาเสพติดของวัยรุ่นที่ติดยาเสพติด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์คานินิคัลมาตรฐานเท่ากับ -0.344 ($C_i = -0.344$)

การติดยาเสพติด เป็นสิ่งที่แสดงถึงความล้มเหลวของการปรับตัว หรือ เป็นความพยายามที่บุคคลจะเติมความว่างเปล่า ลดความรู้สึกว่าตนเองนั้นไร้ความหมายในชีวิต ลดความรู้สึกไม่พึงพอใจในชีวิตตน เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ (Newcomb & Harlow, 1986) เช่นเดียวกันเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้สึกกับตนเองไม่ดี มีความภาคภูมิใจในตัวเองต่ำ ซึ่งก็เป็นสาเหตุให้เด็กหันเข้าหา ยาเสพติดได้ (Annis & Watson, 1975) นอกจากนี้ผู้ติดยาเสพติดมักคิดว่า ตนเองเข้ากับคนรอบข้างไม่ได้ คิดว่าตนเองติดยาเสพติดเพราะคนอื่น ไม่ทราบจุดมุ่งหมายของชีวิต มีแนวคิดที่ไม่มีใครนับถือตน จึงต้องพึ่งพาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับ Baron (1994) ที่พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของผู้ที่ติดยาเสพติด และการที่จะแก้ปัญหาในเรื่องนี้คือ คนในสังคมเดียวกันสามารถที่จะกระตุ้นให้ผู้ติดยาเสพติดกลับมา มีความเชื่อมั่น มีความคิดที่ดีกับตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การเห็นคุณค่าในตนเองที่สูงขึ้น ก็จะทำให้วัยรุ่นมีสภาพจิตใจที่ดีขึ้น และช่วยลดการติดยาได้ดีขึ้นด้วย เพราะเมื่อวัยรุ่นติดยาเสพติดแล้ว ทำให้เขาถูกตราหน้าว่าเป็นบุคคลที่ไม่ดี ทำให้มีการเห็นคุณค่าในตนเองในทางลบมากขึ้น วัยรุ่นเหล่านี้ก็อาจจะยังแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ร้ายแรงยิ่งขึ้น เช่น กลายเป็นยุวอาชญากร หรือเกิดปัญหาการฆ่าตัวตายขึ้นได้ ซึ่งการรักษาวัยรุ่นติดยาในปัจจุบันเน้นถึงการรักษาด้านร่างกาย เพื่อให้เลิกติดยา แต่ขาดการฟื้นฟูทางด้านจิตใจ ทำให้เกิดภาวะหันกลับมาหา ยาเสพติดใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Gibbons & Eggleston (1997) และ วีรวรรณ สุธีร์ไกรลาส (2536) ที่พบว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำหลังจากการบำบัดรักษาจะกลับมารับการบำบัดรักษามากกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง นอกจากนี้ Walters (2000) พบว่า หากคนในสังคมช่วยกันให้อภัยคนที่ติดยาเสพติด ก็จะช่วยลดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดและส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองให้สูงขึ้นได้ ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hotz (2000) ที่พบว่าความรัก การเห็นคุณค่าในตนเอง ความมีค่า และรู้สึกว่าตนเองมีคนห่วงใย สิ่งเหล่านี้ จะช่วยสนับสนุนและช่วยลดความเครียดของคนที่ติดยาเสพติดลงได้ ทำให้โอกาสที่จะกลับมาติดยาเสพติดใหม่อีกครั้งเป็นไปได้น้อยมาก

จากงานวิจัยในครั้งนี้พบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดกับกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน คือ กลุ่มวัยรุ่นชายที่ติดยาเสพติดมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองโดยเฉลี่ย 44.15 กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นชายมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองโดยเฉลี่ย 56.21 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Stein (1998) และ Baron (1994) ที่พบว่าวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ วัยรุ่นที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่ติดยาเสพติด จะใช้กลไกการป้องกันตัวสูง การรับรู้จะแคบและ เบี่ยงเบนไปจากความเป็นจริง รู้สึกว่าตนเองมีปมด้อย อ่อนแอ รู้สึกผิดและละอายใจ หวาดกลัว วิตกกังวล หวั่นไหวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ ไม่มีความสุข เจือจาง ไม่รับผิดชอบ มีความคิดไม่ หลักแหลม ชอบเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่น (เมธี วงศ์วีรพันธ์ , 2534) มีความยุ่งยากในการแก้ปัญหาและไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นได้ ทำให้สูญเสียบทบาทการทำงานในสังคม สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง พฤติกรรมที่แสดงออกมาจึงเป็นปัญหาต่อสังคมในรูปแบบต่างๆ เช่น เกเร ก้าวร้าว ซึมเศร้า แยกตัว ติดสุรายาเสพติด ก่ออาชญากรรม เป็นต้น

ส่วนกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นชายนั้นจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นชายที่ติดยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Taylor และคณะ (Taylor et al.,1997) พบว่า วัยรุ่นที่รู้สึกว่าตนมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว จะพบว่ามีความซึมเศร้า น้อย มีความใกล้ชิดกับพ่อ แม่ มาก และมี การเห็นคุณค่าในตนเองสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ และจากการศึกษาของ Roy (1984) กล่าวว่าบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองระดับสูงจะสามารถจัดการกับความขัดแย้ง ความตึงเครียดได้ดีและมีประสิทธิภาพ

มีงานวิจัยหลายชิ้นที่สนับสนุนงานวิจัยครั้งนี้ เช่น การศึกษาของ McCrosky, Richmond, & Stewart (1986) พบว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มักจะอยู่ใต้อิทธิพลของผู้อื่น ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ดังนั้นจึงมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามกลุ่ม เนื่องจากคิดว่าความเห็นของตนเองไม่มีคุณค่า มีความลังเลใจที่จะพูดหรือหยุดพูด พูดตะกุกตะกัก Waitley & Witt (1993) พบว่าคำพูดที่ซ้ำมักแสดงความรู้สึกสิ้นหวัง ไร้ค่า ไม่ยอมรับคำชมเชย ประภาเพ็ญ สุวรรณและคณะ (2541) พบว่ากลุ่มเยาวชนที่มีการนับถือตนเองต่ำจะมีการดื่มในระดับสูง ส่วนภาวิณี อยู่ประเสริฐ (2540) พบว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญ โดยนักเรียนที่ใช้สารเสพติดมีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Stein (1998) พบว่า นักเรียนที่มีการใช้สารเสพติดจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำและจะเป็น

ตัวทำนายความซึมเศร้าได้ ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถจำแนกกลุ่มที่ใช้สารเสพติดและไม่ใช้สารเสพติดได้

ดังนั้น การเห็นคุณค่าในตนเองจึงเปรียบเสมือนพลังที่จะช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตด้วยความมั่นใจ มีจิตใจที่มั่นคง เข้มแข็ง เชื่อมมั่นในตนเอง มีความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถ มีความพึงพอใจในตนเอง สามารถใช้ศักยภาพของตนเองให้มากที่สุด ก็จะเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่เข้ามาในชีวิตได้อย่างเหมาะสม และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ

จากงานวิจัยในครั้งนี้ พบว่ากลุ่มวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มีฐานะยากจน รายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัชย์ วิริยะมนตรี (2541) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษา และกำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หรือบางส่วนก็ไม่เคยได้รับการศึกษาเลย แต่ส่วนใหญ่จะเรียนไม่จบเนื่องจากกระทำผิดเสียก่อน จึงเป็นอุปสรรคต่อการหางานทำ นอกจากงานประเภทรับจ้างใช้แรงงาน ที่มีรายได้น้อย และไม่แน่นอน ในผู้ที่ว่างงานก็ต้องเป็นภาระของครอบครัว ทำให้เกิดความตึงเครียดกระทบกระทั่งกันในครอบครัว อันเป็นสาเหตุหลักดันให้กลุ่มตัวอย่างออกจากบ้านคบเพื่อนไม่ดี และชักชวนกันติดยาเสพติด จนกระทั่งถูกจับได้ในที่สุด ส่วนในเรื่องสถานภาพการสมรสของพ่อแม่ พบว่า ครอบครัวที่แตกแยกสูง ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวทำให้มีการกระทบกระทั่งกัน สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี มีความขัดแย้ง ทะเลาะวิวาทกันบ่อยๆ ยิ่งสร้างความกดดันต่อกลุ่มตัวอย่างเป็นอย่างมาก และเป็นเหตุผลักดันกลุ่มตัวอย่างให้ออกนอกบ้าน แต่เพราะขาดวุฒิภาวะทางด้านจิตใจและสังคม ไม่สามารถแสดงออกทั้งความคิดและพฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นที่ยอมรับได้ สังคมจึงไม่ค่อยยอมรับ ดังนั้นจึงมีแต่เพื่อนเท่านั้นที่คอยช่วยเหลือ เข้าใจ เห็นใจ และให้การยอมรับ ทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งตรงกับการศึกษาของ ฉลองรัฐ อินทรีย์ (2527) พบว่าบุคคลที่เยาวชนไปพึ่งพาอาศัยอยู่รองลงมาจากบิดามารดาคือ เพื่อนและคู่ของตนเอง ถ้าหากเป็นเพื่อนที่ไม่ดีก็จะพากันไปในทางที่ไม่ดี มีพฤติกรรมไม่เป็นที่ต้องการของสังคม เช่น เข้าแก๊งค์ ร่วมกันกระทำผิดเพื่อความสนุกสนาน และเพื่อให้ได้เงินมาใช้จ่ายร่วมกัน จนถูกจับในที่สุด ด้วยสาเหตุดังกล่าว อาจจะทำให้กลุ่มวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำก็เป็นไปได้

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ยังมีงานวิจัยในประเทศไทยอีกหลายชิ้นที่สนับสนุนงานวิจัยต่างประเทศ ดังเช่น ผจจจิต อินสุวรรณและคณะ (2539) พบว่า การมีมีโนภาพแห่งตนเองสูงจะช่วยให้เยาวชนรับรู้ว่าคุณมีความสามารถในตนเองได้ดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นภูมิคุ้มกันการติดยาเสพติดของวัยรุ่นซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วีระวรรณ สุธีไกรลาส (2536) ที่พบว่าการส่งเสริมให้เยาวชนไทยมีการเห็นคุณค่าในตนเอง มีการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและมีสุขภาพจิตที่ดี จะช่วยให้เยาวชนมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด และสามารถปฏิเสธการชัก

จุงเรื่องยาเสพติดจากเพื่อนได้ พิชิตพงษ์ อริยะวงศ์ (2545) และถนนอมรินทร์ ประสิทธิ์เมตต์ (2541) พบว่าเยาวชนที่ถูกจับเนื่องจากเสพยาบ้า มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองในระดับต่ำ ดังนั้นการเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นจึงถือเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์กับการติดยาเสพติดของวัยรุ่นตอนต้นอย่างค่อนข้างชัดเจน

4. สถานภาพการสมรสของพ่อแม่

เป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับการติดยาเสพติดของวัยรุ่น เป็นอันดับที่ 4 นั่นคือ มีความสำคัญเป็นอันดับสุดท้ายในการเป็นตัวแปรที่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มวัยรุ่นชายที่ติดยาเสพติดและกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นชาย จากปัจจัยทั้งหมด 4 ปัจจัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคัลมาตรฐานเท่ากับ - 0.162 ($C_i = -0.162$)

ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตัวแปรพ่อและแม่อยู่ร่วมกัน สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดและนักเรียนวัยรุ่นชายได้ โดยที่ กลุ่มวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดมีพ่อและแม่อยู่ร่วมกัน 41.1 % ในขณะที่กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นชายมีพ่อและแม่อยู่ร่วมกัน ถึง 83.2 % นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดถึง 58.9 % มีพ่อแม่ที่มีสถานภาพการสมรสในลักษณะอื่นๆ อันได้แก่ สถานภาพการสมรสแบบแยกกันอยู่ พ่อหรือแม่เสียชีวิต ในขณะที่กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นชาย มีพ่อแม่ที่มีสถานภาพการสมรสดังกล่าวเพียง 16.8 % เท่านั้น

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า สถานภาพการสมรสแบบแยกกันอยู่ พ่อหรือแม่เสียชีวิต เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับวัยรุ่นชายที่ติดยาเสพติด ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดต่างๆ ที่กล่าวไว้ว่า การขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ อันเกิดจากพ่อหรือแม่เสียชีวิต หรือเด็กตกอยู่ในสภาพบ้านแตก โดยที่พ่อแม่หย่าร้าง ละทิ้ง หรือแยกกันอยู่เฉยๆ ย่อมนำไปสู่ความไม่สมดุลขึ้นภายในครอบครัว ส่งผลให้เด็กมีจิตใจแข็งกระด้าง เกิดความสับสนทางจิตใจ ซึมเศร้า ขาดที่พึ่งทางใจ หาวิถีทางเพื่อชดเชยสิ่งที่ตนเองขาดไปในแนวทางที่ผิด ชอบระราน มองโลกในแง่ร้าย และถูกเพื่อนชักจูงไปในทางที่ผิด ติดยาเสพติดได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ De Micheli (2002) และ Tomori และคณะ (Tomori et al., 2001) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ไม่ดี ขาดความรักความอบอุ่นจะเป็นตัวทำนายการใช้ยาเสพติดได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีของ Merton (1968) ที่สามารถสนับสนุนผลการวิจัยครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี ซึ่ง Merton ได้กล่าวถึง ทฤษฎีของ Structural - Function เกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัวไว้ว่า หากโครงสร้างของครอบครัวผิดปกติ กล่าวคือ พ่อแม่เสียชีวิต หย่าร้าง แยกกันอยู่ หรืออื่นๆ จะทำให้ครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ของตนได้อย่างสมบูรณ์ เกิดความบกพร่องในการดูแลสมาชิกในครอบครัว ซึ่งส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ติดยาเสพติด ได้ ซึ่งจากทฤษฎีของ Merton นอกจากจะสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้แล้ว ยังสอดคล้องกับ

การศึกษาวิจัยอื่นๆ อีกอันได้แก่ Friedman, Terras, & Glassman (2001) พบว่าพ่อแม่ที่แยกทางกัน จะมีการใช้ยาเสพติดสูง เช่นเดียวกับ ผลการวิจัยของ Atkinson, Richard, & Carlson (2001) พบว่า ครอบครัวที่แตกแยกจะเกี่ยวข้องกับวัยรุ่น โดยวัยรุ่นจะเลือกคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและมีการใช้ยาเสพติด ซึ่งจากงานวิจัย ของ Vakalahi (2002) พบว่าปัจจัยด้านพื้นฐานของครอบครัวจะเป็นตัวทำนายการใช้ยาเสพติดในวัยรุ่นได้อย่างดี นอกจากนี้ Steinberg (1993) พบว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ไม่ดี เช่น ไม่มีความสนิทสนมกัน รู้สึกเป็นปรปักษ์ต่อกัน ขัดแย้งกันอยู่เสมอ ทำให้เกิดปัญหาการเสพยาเสพติดได้มากกว่าครอบครัวที่มีความสนิทสนมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Schuster & Kilby (1992) ที่พบว่าสาเหตุการเสพยาเสพติดเกิดจากวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก วัยรุ่นนั้นจะมีความเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดสูง และจากการศึกษาของ Murray (1993) พบว่า เด็กที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนในการใช้สารเสพติดบางคนเนื่องจากความล้มเหลวหรือมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับสมพิศ สุขวิฑูรย์ (2540) พบว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวของกลุ่มไม่ติดยาเสพติด จะดีกว่าในกลุ่มผู้ติดยาเสพติด และการมีครอบครัวที่อบอุ่นสามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการเสพยาเสพติดได้

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ยังมีงานวิจัยในประเทศไทยอีกหลายชิ้นที่สนับสนุนงานวิจัยต่างประเทศ ดังเช่น ภาวิณี อยู่ประเสริฐ (2540) พิศิษฐ์ หิรัญกิจ (2536) วาญณี ภูริสินสิทธิ์ (2531) และสุธิรา วิสารทพงศ์ (2531) พบว่า สถานภาพการสมรสของพ่อแม่เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการติดยาเสพติดของวัยรุ่น โดยวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดมาจากครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ไม่ราบรื่น คือ มีความขัดแย้งกัน พ่อแม่แยกทางกัน และเด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดมักเป็นเด็กที่พ่อแม่ไม่สนใจ ทำให้รู้สึกว่าตนเองไม่เป็นที่ต้องการ ไม่มีความหมายต่อครอบครัว และถนนอมรัตน์ ประสิทธิ์เมตต์ (2541) พบว่านักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับภายในครอบครัวที่ห่างเหินมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดยาถึง 12.5 เท่า

จากแนวคิดทฤษฎีและการศึกษาวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า สถานภาพการสมรสของพ่อแม่ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับวัยรุ่นที่ติดยาเสพติด เนื่องจากในวัยเด็ก บุคคลจำเป็นต้องได้รับประสบการณ์ที่อบอุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากพ่อแม่ หากบุคคลต้องเผชิญกับสภาวะครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ เช่น สูญเสียพ่อแม่ ไม่ว่าจะเป็นการตาย หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่ สภาพดังกล่าว จะก่อให้เกิดความกระทบกระเทือน ต่อพัฒนาการของบุคคล เกิดความคับข้องใจ มีปัญหาในการปรับตัวในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นสาเหตุต่อการเกิดปัญหาทางพฤติกรรมและนำไปสู่การติดยาเสพติดขึ้นได้ ดังนั้นสถานภาพการสมรสของครอบครัว จึงถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการติดยาเสพติดของวัยรุ่นชายตอนต้นได้อย่างชัดเจน

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่ามีปัจจัยเพียง 4 ปัจจัยเท่านั้นที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการ

การจำแนกกลุ่ม ซึ่ง แสดงว่าตัวแปรทั้ง 4 ปัจจัย สามารถร่วมกันทำนายปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการติดยาเสพติดของวัยรุ่นชายตอนต้นได้สูงสุด นอกเหนือจากปัจจัย ทั้ง 4 ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว นั้น ยังมีปัจจัยด้านอื่น ที่ผู้วิจัยศึกษา คือ การอบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 แบบ บุคลิกภาพ รายได้เฉลี่ยของครอบครัว และพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของบุคคลในครอบครัว แต่ปัจจัยดังกล่าวนี้ไม่สามารถทำนายการติดยาเสพติดของวัยรุ่นชายตอนต้นได้ อาจเนื่องจากเมื่อนำไปร่วมทำนายกับตัวแปรอื่นๆ แล้วทำให้มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามน้อยกว่าตัวแปรอื่นๆ จึงทำให้ไม่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการการจำแนกกลุ่ม เช่น ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบนั้นจะพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม นั้นมีเครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างเป็นลบ ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกับกลุ่มวัยรุ่นชายที่ติดยาเสพติด (ศึกษาได้จากตารางที่ 15) ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีเครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างเป็นบวก ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกับกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นชาย ซึ่งจากงานวิจัยในครั้งนี้ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 แบบไม่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการการจำแนกกลุ่ม แต่เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างแล้ว ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 แบบดังกล่าวก็มีความสัมพันธ์กับกลุ่มวัยรุ่นชายที่ติดยาเสพติดได้อย่างถูกต้อง ส่วนตัวแปรบุคลิกภาพนั้น อาจจะเป็นเนื่องจาก แบบสอบถาม Extroversion / Introversion Inventory นี้จะไม่เหมาะกับกลุ่มตัวอย่างของคนไทย เพราะเยาวชนไทยมักจะตอบคำถามแบบกลางๆ ไม่ไปทางใดทางหนึ่ง จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ได้คะแนนบุคลิกภาพอยู่ในช่วงบุคลิกภาพแบบทั้งเก็บตัวและแสดงตัว (Ambivert) ถึง 93.6 % มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) 6.4 % และไม่พบบุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extrovert) เลย ซึ่งจากงานวิจัยในต่างประเทศจะพบบุคลิกภาพทั้ง 3 แบบค่อนข้างชัดเจน ซึ่งแตกต่างจากเยาวชนไทย หรืออาจจะเนื่องมาจากแบบสอบถามนี้ในต่างประเทศจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการตอบแบบสอบถาม Extroversion / Introversion Inventory จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจทำเพื่อที่ความต้องการจะทราบว่าตนเองมีบุคลิกภาพแบบใด แต่ในทางตรงกันข้ามเยาวชนไทยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการตอบแบบสอบถามชุดนี้ จึงทำให้ไม่มีความสนใจและตั้งใจทำแบบสอบถามเท่าใดนัก และอาจจะเกิดจากข้อจำกัดของงานวิจัยในครั้งนี้ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว คือ กลุ่มวัยรุ่นชายตอนต้นและใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อยเพียง 498 คน จึงทำให้ไม่พบบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ซึ่งจากผลการวิจัยของต่างประเทศที่พบบุคลิกภาพทั้ง 3 แบบอย่างชัดเจนนั้น ใช้กลุ่มตัวอย่างตั้งแต่อายุ 10 – 90 ปี และมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างถึง 40,887 คน จึงทำให้พบบุคลิกภาพที่หลากหลายจากการทำแบบทดสอบ Extroversion / Introversion Inventory หรืออาจจะเป็นไปได้ว่า บุคลิกภาพของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นวัยรุ่นตอนต้นนั้นยังไม่โดดเด่นมากนัก ซึ่งวัยรุ่นค่อนข้างจะสับสนกับบุคลิกภาพของตนเอง เด็กวัยรุ่นไม่สามารถรู้จักตนเองได้ดีหมดทุกแห่งทุกมุม เพราะช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงเปลี่ยนทั้งกาย

และจิตใจเพื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ดังนั้นจึงมีบางมุมที่เด็กยังรู้จักตนเองไม่ดีพอ ซึ่งจากผลการวิจัยในครั้งนี้จึงทำให้ตัวแปรบุคลิกภาพไม่สามารถทำนายการติดยาเสพติดของวัยรุ่นชายตอนต้นได้ ส่วนตัวแปรรายได้เฉลี่ยของครอบครัวและตัวแปรพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของบุคคลในครอบครัวนั้น พบว่าจากงานวิจัยเชิงคุณภาพของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2538) ให้ความเห็นว่า ความยากจนยังเป็นองค์ประกอบหลักตัวหนึ่งของสมมติฐานการติดยาเสพติด แต่กระนั้นก็ยังพบว่า ในนักเรียนที่มีฐานะค่อนข้างดีก็มีการใช้ยาเสพติดเหมือนกับคนจนที่สิ้นหวังในชีวิต หรือคนที่ลัดดกอยู่กับสภาพชีวิต ซึ่งเห็นว่าการติดยาเสพติดเป็นการระบายความกดดัน จากสภาพทุกข์ใจในการดำเนินชีวิต เป็นการหลีกเลี่ยงความไม่สมหวังในชีวิต เข้าไปในโลกส่วนตัวของผู้ติดยา แม้จะให้ความสุขได้เพียงชั่วครั้งชั่วคราว ส่วนกรณีผู้ติดยาเสพติดที่มีฐานะดีเห็นว่าการติดยาเสพติด เป็นประสบการณ์แปลกๆ แม้ว่าจะเลิกไม่ได้ แต่ตนมีฐานะพอสมควรไม่เป็นความยากลำบากในการซื้อหายาเสพติดมาเสพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มาลินี ศิริวงศ์ไพรัช (2523) พบว่า ความรู้สึกมั่นคงในรายได้และการมีรายได้มากน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กับการติดยาเสพติด จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าสภาพเศรษฐกิจที่ยากจนเป็นปัจจัยหนึ่งในการใช้ยาเสพติด แต่ไม่ใช่ทุกการศึกษา และจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้สภาพการณ์หลายอย่างเปลี่ยนแปลงไปด้วย ในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า ผู้ใช้สารเสพติดอาจเป็นบุคคลจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจระดับใดก็ได้ ถ้าหากสารเสพติดนั้นหาง่ายหรือมีราคาถูก เช่นที่มีข่าวปรากฏในหนังสือพิมพ์ว่า เด็กวัย 13 - 15 ปี ซึ่งมีฐานะยากจน มีวุ่นวายกับเพื่อนดมสารระเหยทินเนอร์ ในบริเวณสถานที่สาธารณะหลายแห่งในกรุงเทพมหานคร และถือโอกาสชิงวิ่งราวทรัพย์ ทำความเดือดร้อนแก่สุจริตชน และจากการศึกษาของ ธนอมรัตน์ ประสิทธิ์เมตต์ (2541) พบว่าจำนวนเงินที่ได้รับ ไม่มีผลต่อการติดยาบาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร วรเสน (2542) พบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่แตกต่างกันมีการป้องกันการพึ่งพาแอมเฟตามีนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับนันทา ชัยพิชิตพันธ์ (2541) พบว่าค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับจากผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาบ้าของวัยรุ่นเท่าใดนัก

ดังนั้น ระดับรายได้เฉลี่ยของครอบครัวและพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของบุคคลในครอบครัว ไม่สัมพันธ์กับการติดยาเสพติดของวัยรุ่นชายตอนต้น อาจเป็นเพราะเยาวชนไม่ทราบว่าบิดามารดาหรือครอบครัวมีรายได้ที่แท้จริงเท่าไร มีสมาชิกในครอบครัวติดยาเสพติดหรือไม่ หรือไม่อยากจะบอกว่าครอบครัวของตนเองมีรายได้เท่าไร มีใครบ้างที่ติดยาเสพติดซึ่ง Crow & Crow (1996) กล่าวว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการแสวงหาฐานะทางสังคม (social status) ให้แก่ตนเอง เด็กบางคนจะรู้สึกวิตกกังวลหรืออับอายต่อฐานะความเป็นอยู่ของบิดามารดา หรืออาจจะเป็นเพราะว่าผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา Elickson (1995) กล่าวว่าวัยรุ่นมักจะลอง

ยาเสพติดครั้งแรกพร้อมกับเพื่อน ถึงแม้ว่าผู้ปกครองจะเป็นผู้มีอิทธิพลหลักต่อการใช้ยาเสพติดครั้งแรก แต่ในเรื่องการใช้นิยามเสพติดนั้นอิทธิพลจากเพื่อนจะมีมากกว่าผู้ปกครอง ซึ่งพบว่าอิทธิพลของเพื่อนและผู้ปกครองจะแปรผันตามอายุ โดยก่อนที่จะเข้าสู่วัยรุ่น อิทธิพลของทั้ง 2 กลุ่มจะเท่าๆกัน แต่หลังจากอายุ 11 –12 ปี เพื่อนจะมีอิทธิพลมากกว่าบิดามารดา ซึ่งจากผลการวิจัยในครั้งนี้จึงทำให้ตัวแปรรายได้เฉลี่ยของครอบครัวและตัวแปรพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของบุคคลในครอบครัวไม่สามารถทำนายการติดยาเสพติดของวัยรุ่นชายตอนต้นได้

หากชีวิตของเยาวชนส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนรากฐานของความรักความเข้าใจและการให้อภัย การพยายามหาทางที่จะแก้ไขช่วยเหลือจากบิดา มารดา และคนในครอบครัวแล้ว ก็เชื่อแน่ว่าพลังของความรัก เหล่านี้จะเป็นแรงผลักดันให้เยาวชนที่หลงผิดกลับตนเป็นคนดี เป็นที่พึงปรารถนาของครอบครัวและสังคมได้